

De ongewenste **WILG**

VERTELD DOOR KLOPSTOCK, EEN DICHTERLIJKE EIK IN DENEMARKE

ER ZIJN HEEL VEEL SOORTEN WILGEN, en ze verschillen zo van elkaar dat je nauwelijks kunt geloven dat ze allemaal bij dezelfde familie horen.

Sommige zijn zo klein en gedrongen dat het lijkt of ze over de grond kruipen. Die wonen op de hei, of hoog in de bergen of op de Noordpool. In de winter verdwijnen ze onder de sneeuw en in de zomer piept hun neus maar net boven de heideplanten uit.

Er zijn mensen die dat zielig vinden, maar de dwergwilg doet er niet moeilijk over. Hij weet dat hij nooit groot zal worden, omdat hij

in zulke arme grond staat. En al helemaal niet zo groot als zijn statige neef, de populier.

Want ja, die nietige dwergen zijn familie van de populieren, de deftigste van alle wilgensoorten, en reken maar dat die populier weet hoe voornaam hij is. Kijk maar hoe trots hij erbij staat! De beuk of de eik of de berk, of wat voor andere boom dan ook, steekt altijd wel ergens een beleefde tak uit. Is het niet links, dan is het rechts.

‘Mag ik u vriendelijk vragen om een beetje zonlicht?’ vraagt de tak hoog in de lucht.

‘Kan ik u van dienst zijn met wat schaduw?’ vraagt de tak laag bij de grond.

Maar niet de populieren. Vergeet het maar. Als je naar hen luistert, hoor je: ‘Strek die tak! Hou hem strak! Vergeet alles daarbeneden. Neus omhoog! Ruggen recht! In de houding!’

Al hun takken pieken de lucht in, hun stammen staan stijf en stram als een generaal. Het moet vermoeiend zijn, maar het loont. Als je ze zo in een lange rij aan weerszijden van de weg ziet, voel je toch altijd respect, en je hoeft niet verbaasd te zijn als zo’n populierenlaan uitkomt bij een indrukwekkend landhuis.

De dwergwilgen en de populieren zijn dus familie van elkaar. De dwerg is de nederigste van alle nederige soorten, en de populier de deftigste van de deftige soorten. En daartussenin zit van alles en nog wat. Je hebt wilgen die bladeren hebben met een zilveren onderkant en wilgen met bladeren die zo weemoedig zuchten in de warme zomerwind dat je er gewoon wel een gedicht over moet schrijven, of je wilt of niet. Er zijn er met takken die treurig naar beneden hangen – op bijna elk kerkhof staat er zo een – en je vindt ze met takken die zo sterk en buigzaam zijn dat mensen er manden van vlechten. Er zijn er zelfs waar je een geweldige fluit uit kunt snijden (als je tenminste weet hoe dat moet). En dan heb je er nog een hoop waar absoluut niks bijzonders over te vertellen valt.

De wilg in dit verhaal hoort bij die laatste groep, en je had ook nooit iets over hem gehoord als er niet op een dag een enorme storm was opgestoken die een van de populieren omverblies, die langs de oprijlaan van een groot landgoed stond. De boom knapte bij de wortel af, en de stomp werd opgegraven en liet een lelijk, gapend gat achter in het midden van een lange rij bomen. Meteen toen de lente begon,

plantte de tuinman daarom een stek op de plek waar de oude populier had gestaan. Hij stampte de grond rondom goed aan, knikte en zei: ‘Doe je best en word maar gauw net zo mooi en groot als de anderen hier.’

Helaas! Dat pakte anders uit. De man dacht dat hij een populierenstek had geplant, maar het was er een van een gewone wilg, en naarmate de tijd verstreek, werd dat steeds duidelijker.

‘Wat een lelijkerd,’ mopperde de tuinman. ‘Die moet er weer uit.’

‘Ach, hij staat er nu eenmaal, laat hem toch,’ zei de landheer en die was natuurlijk de baas.

‘Moeten we dat zomaar accepteren?’ lispelden de populieren langs de laan tegen elkaar.

Ze fluisterden er lange tijd over. Omdat niemand precies wist hoe ze van de wilg af konden komen, besloten ze uiteindelijk dat hij dan maar moest blijven. Bovendien was hij familie, al kwam hij van de ordinaire kant.

‘Zet dan in elk geval alles op alles om zo keurig en zo recht te groeien als je kunt,’ zei de populier die het dichtst bij hem stond. ‘Want je bevindt je nu in de betere kringen, wees je daarvan bewust. Je zou beter af zijn geweest naast de sloot in het dorp, maar goed, daar valt niets meer aan te doen. Wij zullen er natuurlijk zo waardig mogelijk bij staan, zodat jij minder opvalt als er hoog bezoek langskomt.’

‘Ik zal het proberen,’ zei de wilg.

Aan de bosrand iets verderop stond een eik en naast hem pronkte een mooie, wilde roos. Ze hoorden de populieren praten en de eik kraakte nijdig.

‘Hoor ze weer eens hoog van de toren blazen,’ zei hij tegen de roos. ‘Nog even en we zien ze in een koetsje voorbijkomen, net zoals de landheer en zijn vrouw.’

‘Hé!’ schreeuwde hij naar de populieren in de laan. ‘Waarom staan jullie niet gewoon hier in het bos met de andere bomen? Belachelijk dat jullie moeder je daar heeft gezaaid, niet echt slim, hè?’

‘Mijn moeder heeft me niet gezaaid,’ riep de wilg terug. ‘Niemand heeft me gezaaid.’

‘Nou nog mooier,’ zei de eik. ‘Niet gezaaid, hè? En de anderen daar misschien ook niet? Ah, ik snap het al. Jullie zijn natuurlijk op een goeie dag allemaal aan een parachute uit de hemel neergedaald.’

'Huh,' zei de wilg. 'Als je wat beter had opgelet, had je gezien dat de tuinman me hier heeft neergezet. Ik ben een stek.'

En de populieren langs de laan lispelden: 'We zijn stekken... sssstekken... sssstekken...'

De eik zweeg.

'Dat heb je uitstekend afgehandeld,' zei de populier die het dichtst bij de wilg stond. 'Ga zo door en wie weet vergeven we het je dat je niet zo deftig bent als wij.'

'Ik zal het proberen,' zei de wilg.

De eik zei helemaal niets meer. Hij had nog nooit van een stek gehoord, maar wilde dat niet laten merken, uit angst een flater te slaan. Pas veel later die avond vroeg hij zacht aan de wilde roos: 'Wat was dat nou voor onzin over die stekken?'

'O, da's geen onzin, hoor,' zei het rozenstruikje. 'Wat die wilg zei, klopt precies. Zelf ben ik uit zaad geboren, net zoals jij, en ik heb ook niet gezien dat de tuinman hem plantte omdat ik het die dag te druk had met m'n knoppen. Maar ik heb een heel stel knappe nichtjes in de tuin van het landgoed en die komen allemaal van stekken. Je zou het niet geloven, want ze ruiken heerlijk en hun bloemen en kleuren zijn prachtig. Toch is het zo. Er kwam geen zaad aan te pas.'

'Zonder zaad,' verzuchtte de eik. 'Goeie genade. Waar moet het met deze wereld naartoe.'

'Ja, ik geef zelf ook de voorkeur aan de gewone manier,' zei de rozenstruik. 'Maar het kan dus wel. En trouwens, wat je zei over die parachootjes was nog niet zo gek. Weet je dat dat soms gebeurt?' De eik suisde en zweeg. Nee. Dat wist hij niet en het leek hem grote

onzin, maar met de roos wist je het nooit. Die kletskaus wist soms meer dan hem lief was.

‘Paardenbloemen,’ ging de roos onverstoort verder. ‘Paardenbloemenmoeders sturen hun kinderen allemaal aan een parachute de lucht in. Echt waar. En dan moeten ze maar zien waar ze terecht komen. Brr, ik moet er niet aan denken.’

De jaren verstreken zoals jaren dat nu eenmaal doen. De lente kwam, en de zomer, en de herfst en de winter. De regen viel en de sneeuw dwarrelde, de zon scheen en het stormde, er waren goede dagen en slechte. De vogels kwamen en gingen, de bloemen bloeiden en verwelkten, de bomen kregen bladeren en schudden ze weer af.

Het wilgje groeide, en zoals gebruikelijk in zijn familie groeide het snel. Hij begon al echt op een boom te lijken met een dikke stam en een hoofd vol takken. Maar een populier was hij niet, daar kon niemand omheen. En zijn familieleden langs de laan hadden het daar nog steeds moeilijk mee.

‘Kun je niet proberen wat langer te worden?’ vroeg de populier naast hem. ‘Je had hier natuurlijk helemaal niet moeten komen, maar nu je er toch bent, zou het mooi zijn als je jezelf nog een stukje verder uit zou rekken.’

‘Ik zal het proberen,’ zei de wilg.

‘Met proberen alleen kom je er niet,’ zei de populier. ‘Mijn hemel, kijk eens naar al die takken, ze steken alle kanten op alsof je de eerste de beste beuk of berk bent, of een eik zoals die roepoeter daar verderop.’

‘Hoe noem je mij, lelijke blaaskaak?’ schreeuwde de eik.

De populier liet zich niet verlokken tot een ordinaire woordenwisseling. Hij gaf geen antwoord en ging op belerende toon verder tegen de wilg.

‘Neem een voorbeeld aan de vrouw van de landheer,’ zei hij. ‘Vroeger was ze een gewone keukenmeid. Ze schuurde de pannen en kookte de melk en boende de haard. Ik heb haar vaak genoeg de laan af zien lopen met een emmer melk in elke hand, blootshoofds en met een schort om.’

‘Met een schort... ssschort... ssschort,’ lispelden de populieren langs de laan.

‘En toen werd de landheer verliefd op haar en werd ze zijn vrouw,’ vervolgde de populier. ‘En moet je nu zien: fluweel en zijde en

kant en een hoed met pauwenveren, gouden sandaaltjes en lange handschoenen uit Parijs. Gisteren kwam ze hier nog langs in haar koetsje. Echt een dame van stand.’

‘Van sstand... sstand... sstand,’ lispelden de populieren langs de laan.

‘Ze paste zich aan, snap je?’ zei de populier. ‘Ze leerde hoe ze zich moest gedragen en nu gedraagt ze zich. Dat zou jij ook moeten doen. En voor jou zou het zelfs gemakkelijker moeten zijn, want jij hoort al bij onze familie, al ben je helaas geen populier.’

‘Ik zal het proberen,’ zei de wilg.

Maar het werd niets. Zijn takken groeiden naar links en rechts en naar boven en naar beneden, en hoe hij zich ook rekte en strekte, hij kwam niet eens tot de helft van zijn neven. Eigenlijk was hij best leuk en aardig om te zien, maar daar heb je natuurlijk weinig aan in de hogere kringen. De populieren begonnen zich dus met de dag harder te ergeren.

Zelf stonden ze stijf en recht als reuzenkaarsen. Als de zon scheen, zag je een keurige rij smalle schaduwreepjes op de weg, maar onder de wilg was het een puinhoop. Een en al dansende zonnevlekjes en bewegende patronen: hij wierp zijn schaduw overal om zich heen.

‘Hij brengt de hele laan tot schande,’ zei de populier naast hem.

‘Tot schande... ssschande... ssschande...’ lispelden de populieren langs de laan.

Op een zonovergoten zomerdag kwam de landheer voorbijwandelen. Hij nam zijn hoed af, veegde het zweet van zijn voorhoofd en bleef even staan in de schaduw van de wilg.

‘Pfff,’ zei hij, ‘eindelijk een beetje koelte. Wat een geluk dat die wilg hier staat. Die stomme populieren, daar heb je nou echt niks aan. Ik laat ze allemaal omhakken en zet er wilgen voor in de plek.’

‘O, jee, hoorden jullie dat?’ vroeg de wilg toen hij weer weg was.

‘En of we hem hoorden,’ snoof de populier naast hem. ‘Een schandaal is het! Alsof je een landloper hoorde bazelen. Maar ja, dat krijg je ervan als je met een keukenmeid trouwt. Waar je mee omgaat, word je mee besmet.’

‘Mee besmet... sssmet... sssmet...’ lispelden de populieren langs de laan, al klonk er ineens wat onzeker door in hun gefluister.

De wilde roos langs de bosrand knikte. ‘Zo zie je maar,’ zei ze. ‘Of

je nu arm bent of rijk, mooi of lelijk, het gaat erom wat je de wereld te bieden hebt. Goed gedaan, hoor, wilg.'

En de eik naast haar brulde: 'Hakkehakkehakke, weg met die stijve takke!' En toen lachte hij zo hard dat zijn hele kruin ervan schudde.

Fragment uit: *Verhalen van de Fladdertak*, Margaretha van Andel, Marieke Nelissen (ill.), Lemniscaat, 2022.

Dit fragment mag uitsluitend voor educatieve doeleinden worden gebruikt en niet verder worden verspreid.